

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. április 11. *

„Környezet — 92/43/EGK irányelv — 6. cikk — A természetes élőhelyek védelme — Különleges természetmegőrzési területek — Valamely terv vagy program védett természeti területre gyakorolt hatásainak vizsgálata — Annak értékelése során alkalmazandó kritériumok, hogy mi a valószínűsége annak, hogy valamely terv vagy program hátrányosan befolyásolja az érintett természeti terület épségét — A Lough Corrib természeti terület — Galway várost elkerülő N6-os út terve”

A C-258/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court (Írország) a Bírósághoz 2011. május 26-án érkezett, 2011. május 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

Peter Sweetman,

Ireland,

az **Attorney General,**

a **Minister for the Environment, Heritage and Local Government**

és

az **An Bord Pleanála**

között,

a **Galway County Council,**

a **Galway City Council** részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta, a harmadik tanács elnökeként eljáró bíró, K. Lenaerts, G. Arestis (előadó), J. Malenovský és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. szeptember 12-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: angol.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- P. Sweetman képviseletében B. Harrington solicitor és R. Lyons SC,
  - Ireland, az Attorney General és a Minister for the Environment, Heritage and Local Government képviseletében E. Creedon, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: G. Simons SC és M. Gray BL,
  - az An Bord Pleanála képviseletében A. Doyle és O. Doyle solicitors, valamint N. Butler SC,
  - a Galway County Council és a Galway City Council képviseletében V. Raine és A. Casey, meghatalmazotti minőségben, segítőik: E. Keane SC és B. Kennedy BL,
  - a görög kormány képviseletében G. Karipsiades, meghatalmazotti minőségben,
  - az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében H. Walker, meghatalmazotti minőségben, segítője: K. Smith barrister,
  - az Európai Bizottság képviseletében S. Petrova és K. Mifsud-Bonnici, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2012. november 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhely-irányelv) 6. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a P. Sweetman, Ireland, az Attorney General és a Minister for the Environment, Heritage and Local Government (környezetvédelmi, kulturális örökségi és helyi önkormányzati miniszter) által a Galway County Council és a Galway City Council által támogatott An Bord Pleanála (a továbbiakban: An Bord) ellen indított azon eljárás keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az An Bordnak a Galway várost elkerülő N6-os útra vonatkozó projektet engedélyező határozata.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az élőhely-irányelv harmadik preambulumbekzdése a következőképpen rendelkezik:
„mivel ezen irányelv fő célja, a biológiai sokféleség fenntartásának előmozdítása a gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális igények figyelembevételével hozzájárul a fenntartható fejlődés közös céljának megvalósításához; mivel a biológiai sokféleség fenntartása egyes esetekben megkívánja bizonyos emberi tevékenységek fenntartását és ösztönzését is”.
- 4 Ezen irányelv 1. cikkének d), e), k) és l) pontja az alábbi módon rendelkezik:
„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

- d) *elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus*: olyan, a 2. cikkben említett területen megtalálható természetes élőhely, amelyet az eltűnés veszélye fenyeget, és amelynek védelméért a Közösség különös felelősséggel tartozik természetes kiterjedésének a 2. cikkben meghatározott területre eső része tekintetében; ezen elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust csillag (*) jelöli az I. mellékletben;
- e) *egy természetes élőhely védettségi helyzete* [helyesen: állapota]: a természetes élőhelyet és jellegzetes fajait érintő azon hatások összessége, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül hosszú távon befolyásolhatják az élőhely természetes kiterjedését, szerkezetét és funkcióit csakúgy, mint jellegzetes fajainak hosszú távú fennmaradását.

Egy természetes élőhely védettségi állapota abban az esetben minősül »kedvezőnek«, ha:

- természetes kiterjedése és az azon belül található területek nagysága állandó vagy növekvő, továbbá
- hosszú távú fennmaradásához szükséges sajátos szerkezete és funkciói biztosítottak és valószínűleg a belátható jövőben is biztosítottak lesznek, továbbá
- jellegzetes fajainak védettségi helyzete [helyesen: állapota] az i) pontban meghatározottak szerint kedvezőnek minősül;

[...]

- k) *közösségi jelentőségű természeti terület* [a továbbiakban: KJTT]: olyan természeti terület, amely az azt magában foglaló bioföldrajzi régió vagy régiókon belül jelentős mértékben hozzájárul az I. mellékletben felsorolt természetes élőhely vagy a II. mellékletben felsorolt faj kedvező védettségi állapotának fenntartásához, illetve helyreállításához, csakúgy mint a 3. cikkben említett Natura 2000 egységességéhez, és/vagy a biológiai sokféleség fenntartásához az érintett bioföldrajzi régió vagy régiókon belül

[...]

- l) *különleges természetmegőrzési terület*: olyan, közösségi jelentőségű és a tagállamok által törvényi [helyesen: jogszabályi], közigazgatási és/vagy szerződéses aktus útján kijelölt természeti terület, amelyben meghozták a szükséges intézkedéseket azon természetes élőhelyek és/vagy fajok populációinak kedvező védettségi helyzetének [helyesen: állapotának] helyreállítására, illetve fenntartására, amelyek céljára a természeti területet kijelölték.”

5 Az élőhely-irányelv 2. cikkének szövege a következő:

„(1) Az irányelv célja, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül].

(2) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja a közösségi érdekelttségű [helyesen: jelentőségű] természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi helyzetének [helyesen: állapotának] fenntartása, illetve helyreállítása.

(3) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.”

- 6 Az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. A [...] hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védeltségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül.

A Natura 2000 hálózat a tagállamok által [a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i] 79/409/EGK [tanácsi] irányelvnek [HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 98. o.] megfelelően minősített különleges természetvédelmi területeket is magában foglalja.”

- 7 Az élőhely-irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdése szerint:

„(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet [helyesen: A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozzák a különleges természetmegőrzési területeken található fajok természetes élőhelytípusainak és élőhelyeinek károsodását, valamint azon fajok zavarását, amelyek számára e területeket kijelölték, amennyiben a zavaró tényezők jelentős kihatással lehetnek az irányelv céljaira].

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével [helyesen: megőrzésével] kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: továbbá ha a (4) bekezdés másképp nem rendelkezik,] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel [helyesen: valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel, ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat is] – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

Amennyiben az érintett természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos, továbbá – a Bizottság véleménye szerint – a közérdek kényszerítő indokain alapuló szempontokat lehet érvényesíteni [helyesen: nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okokra lehet hivatkozni].”

- 8 Az élőhely-irányelvnek a „Közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, amelyek megőrzéséhez különleges természetmegőrzési területek kijelölése szükséges” című I. melléklete 62. 4 kódszám alatt, mint kiemelt jelentőségű élőhelytípust tartalmazza a „mészkőhasadékokat [helyesen: karrmezők].

Az ír jog

- 9 A European Communities (Natural Habitats) Regulations, 1997 (az Európai Közösségek szabályozásait [természetes élőhelyek] az ír jogba átültető 1997. évi rendelet; a továbbiakban: 1997. évi rendelet) az alapügy tényállására irányadó változatában az élőhely-irányelvből fakadó kötelezettségeket hajtja végre az ír jogban.
- 10 Az 1997. évi rendeletnek az élőhely-irányelv 6. cikk előírásait átültető 30. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben egy útépitési projekt, amelyre vonatkozóan az [illetékes hatósághoz] a Roads Act 1993 [az utakról szóló 1993. évi törvény] 51. cikke értelmében engedélyezés iránti kérelmet nyújtottak be, nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen egy európai természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más fejlesztések részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra, akkor [az illetékes hatóság] biztosítja, hogy a természeti terület megőrzési céljait figyelembe véve megfelelő hatásvizsgálatot folytatnak le.

(2) Az utakról szóló 1993. évi törvény 51. cikkének (2) bekezdése által az (1) bekezdésben említett útépitési projekt keretében előírttal egyenértékű környezeti hatásvizsgálat a jelen rendelet céljainak megfelelő vizsgálatnak minősül.

(3) A[z illetékes hatóság] az (1) bekezdés értelmében lefolytatott hatásvizsgálat eredményét figyelembe véve csak azután hagyja jóvá az útépitési tervet, ha meggyőződött arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett európai természeti terület épségét.

(4) Annak vizsgálata során, hogy az útépitési projekt az érintett európai természeti terület épségét hátrányosan befolyásolhatja, az [illetékes hatóságnak] szem előtt kell tartania az útépitési projekt kivitelezésének módját, és a jóváhagyás alapjául szolgáló feltételeket vagy korlátozásokat.

(5) A[z illetékes hatóság] kedvezőtlen eredmény ellenére is – meggyőződve arról, hogy alternatív megoldás nem létezik – jóváhagyhatja az útépitési tervet, ha valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel mégis végre kell hajtani a tervet.

(6)

- a) Amennyiben a b) pont másként nem rendelkezik, nyomós közérdeken alapuló kényszerítő ok alatt a társadalmi vagy gazdasági jellegű okok is értendők;
- b) Amennyiben a szóban forgó természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában, vagy veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgál, a nyomós közérdeknek kizárólag azon vetületeire lehet hivatkozni, amelyek:
- i. az emberi egészséggel és a közbiztonsággal kapcsolatosak;
  - ii. a környezet számára kiemelkedően előnyös hatást biztosítanak, vagy
  - iii. a Bizottság állásfoglalása értelmében a nyomós közérdeken alapuló egyéb kényszerítő okok közé tartoznak.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 A 2008. november 20-i határozatában az An Bord úgy döntött, hogy jóváhagyja a Galway várost elkerülő N6-os út tervét. A tervek szerint az út egy része a Lough Corrib KJTT-n haladt volna át. E KJTT, kiterjedésének megnövelése következtében, az élőhely-irányelv I. mellékletében említett tizennégy olyan élőhelyet foglal magában, amelyek közül hat elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus, köztük az alapeljárás tárgyát képező, különlegesen védett élőhely, egy karrmező.
- 12 Az említett útépitési projekt a Lough Corrib KJTT-n belül megközelítőleg 1,47 hektár karrmező végleges eltűnését eredményezné. Ez az 1,47 hektár egy olyan övezetben tűnne el, amelyet az An Bord szakértő vizsgálója „különálló alterületként és elsődleges fontosságú élőhelyeket magában foglaló sajátos jelleggel bíró területként” sorolt be, amely összesen 85 hektár karrmezőt ölel fel. Ez a terület pedig a 270 hektár összterületű azon karrmező részét képezi, amely az élőhely-irányelv I. mellékletében említett elsődleges fontosságú természetes élőhelytípusnak minősül, és amely a maga egészében az adott KJTT-n belül található.
- 13 Az An Bord határozathozatala idejére ez az övezet potenciális KJTT-ként már felkerült az Írország által a Bizottságnak megküldött jegyzékbe. A megnövelt Lough Corrib természeti területet formálisan a Bizottság 2008. december 12-i határozatával minősítették KJTT-nek. A kérdést előterjesztő bíróság szerint, bár a Bizottság ezt a természeti területet formálisan nem sorolta be KJTT-ként ezt az időpontot megelőzően, az An Bordnak e területet a nemzeti jog értelmében 2006 decemberétől kezdve az élőhely-irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdése által meghatározottakkal egyenértékű védelemben kellett volna részesítenie.
- 14 Az An Bord a 2008. november 20-i határozatában többek között kifejtette, hogy „az útépitési projekt jóváhagyott szakasza megfelelő megoldást biztosítana a város és az azt övező terület [...] ismert közlekedési szükségleteire, és ugyan súlyos lokalizált hatást gyakorol majd a különleges természetvédelmi övezetnek javasolt Lough Corribra, az nem fogja hátrányosan befolyásolni e különleges természetvédelmi övezetnek javasolt terület épségét. A jelen határozatban jóváhagyott építési projekt ennél fogva nem jár elfogadhatatlan hatással a környezetre, és megfelel a terület szabályszerű tervezésére és fenntartható fejlesztésére vonatkozó követelménynek”.
- 15 P. Sweetman azzal a kérelemmel fordult a High Courthoz, hogy engedélyezze a bírósági felülvizsgálat lefolytatását, amelyben többek között az An Bord 2008. november 20-i határozatát vitatta. P. Sweetman szerint az An Bord az élőhely-irányelv 6. cikkét tévesen értelmezte, amikor többek között azt állapította meg, hogy az útépitési projektnek a Lough Corrib védett természeti területre gyakorolt hatása nem „befolyásolja hátrányosan a természeti terület épségét”.
- 16 2009. október 9-i határozatában a High Court elutasította a bírósági felülvizsgálati eljárás lefolytatásának engedélyezésére irányuló kérelmet, és hatályában fenntartotta az An Bord határozatát. 2009. november 6-án P. Sweetmannek engedélyezték, hogy fellebbezéssel éljen e határozattal szemben a Supreme Court előtt.
- 17 Ez utóbbi megjegyzi, hogy kétségeket táplál afelől, hogy amennyiben az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében valamely terv vagy projekt megfelelő vizsgálatát elvégezték, akkor ez a terv vagy projekt „befolyásolhatja-e hátrányosan a természeti terület épségét”, és ha igen, milyen feltételek mellett. Ebben a tekintetben ez a bíróság megjegyzi, hogy a C-127/02. sz., Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-7405. o.) sem oszlatta el teljes mértékben a kétségeit.

18 Ilyen körülmények között a Supreme Court úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Milyen jogi kritériumokat kell az illetékes hatóságnak figyelembe vennie annak vizsgálata során, hogy az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti terv vagy program »nem befolyásolja-e hátrányosan a természeti terület épségét«?
- 2) Azzal a következménnyel jár-e az elővigyázatosság elvének alkalmazása, hogy az említett terv vagy program nem hagyható jóvá, amennyiben az az érintett élőhely egészének vagy részének végleges, helyre nem állítható eltűnését eredményezné?
- 3) Milyen kapcsolat áll fenn, ha egyáltalán fennáll, [ezen irányelv] 6. cikk[ének] (4) bekezdése és az [említett] 6. cikk (3) bekezdése szerinti azon döntés meghozatala között, amely szerint a terv vagy program nem fogja hátrányosan befolyásolni a természeti terület épségét?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

- 19 A Galway County Council és a Galway City Council lényegében azt állítja, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására, mivel az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése azért nem alkalmazható az alapügyre, mert az An Bord a Galway várost elkerülő N6-os út tervezetét jóváhagyó határozatát azelőtt fogadta el, mielőtt a Bizottság úgy döntött volna, hogy a Lough Corrib természeti területnek az említett projekt által érintett kibővítését KJTT-nek minősíti.
- 20 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik ugyanis, hogy az An Bord határozathozatalakor, vagyis 2008. november 20-án, a Lough Corrib természeti terület kibővítését az 1997. évi rendelet 4. cikke értelmében már bejelentették Írországon belül, a Bizottság által KJTT-ként elfogadott természeti területek jegyzékébe azonban még nem vették fel. Ilyen irányú határozatot 2008. december 12-én fogadtak el, vagyis három héttel az An Bord határozathozatalát követően.
- 21 Az alapügyben, amint azt maga a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, az 1997. évi rendelet 30. cikke nagyjából az élőhely-irányelv 6. cikkének szövegét tükrözi. Továbbá az említett rendelet címéből is kitűnik, hogy annak elfogadásával az ír jogalkotó célja az volt, hogy a szóban forgó irányelvet átültesse a nemzeti jogba. Végül, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik, azáltal hogy egy bejelentett természeti területnek az élőhely-irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdése által meghatározottakkal egyenértékű védelmet biztosított már azt megelőzően, hogy azt a Bizottság által KJTT-ként elfogadott természeti területek jegyzékébe felvették volna, Írország úgy vélte, hogy eleget tett a valamely természeti terület KJTT-vé nyilvánítását megelőző, megfelelő védelmi intézkedések megtételére irányuló kötelezettségének.
- 22 Ez utóbbi tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy bár az élőhely-irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdésében meghatározott védelmi intézkedések csakis azon természeti területekre vonatkoznak, amelyeket a Bizottság által KJTT-ként elfogadott természeti területek jegyzékébe felvettek, ebből azonban nem következik az, hogy a tagállamoknak nem kell védeniük a természeti területeket attól a pillanattól fogva, hogy azokat ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdése alapján a Bizottság számára megküldött nemzeti jegyzékben mint KJTT-ként meghatározható területet tüntetik fel (lásd a C-117/03. sz., Dragaggi és társai ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-167. o.] 25. és 26. pontját, valamint a C-244/05. sz., Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben 2006. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8445. o.] 36. és 37. pontját).

- 23 Ebből következik, hogy attól a pillanattól fogva, hogy valamely tagállam egy természeti területet az élőhely-irányelv 4. cikke (1) bekezdése alapján a Bizottság számára megküldött nemzeti jegyzékben KJTT-ként meghatározható területként javasol, és legalább addig, amíg a Bizottság ezen a téren határozatot nem hoz, e tagállamnak ezen irányelv értelmében az érintett ökológiai érdek védelmére alkalmas természetvédelmi intézkedéseket kell hoznia (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Dragaggi és társai ügyben hozott ítélet 29. pontját, valamint a Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben hozott ítélet 38. pontját). Egy ilyen természeti terület helyzete tehát nem minősíthető az uniós jog hatálya alá nem tartozó helyzetnek.
- 24 A fenti megfontolásokból tehát az következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a Supreme Court által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására.

Az ügy érdeméről

- 25 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel – amelyeket indokolt együttesen vizsgálni – lényegében arra kíván választ kapni, hogy az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy egy olyan helyzetben, mint ami az alapügyben előfordul, a természeti terület kezeléséhez közvetlenül nem kapcsolódó, illetve ahhoz nem nélkülözhetetlen terv vagy projekt hátrányosan befolyásolja e természeti terület épségét. Egy ilyen értelmezés céljából a kérdést előterjesztő bíróság felveti a kérdést az elővigyázatosság elvének esetleges hatásáról, valamint ezen 6. cikk (3) és (4) bekezdése közötti kapcsolatról.
- 26 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatából kitűnik, hogy a Galway várost elkerülő N6-os út tervének kivitelezése a Lough Corrib KJTT azon karrmezeje egy részének végleges és helyre nem állítható eltűnéséhez vezetne, amely az élőhely-irányelv által különösen védett elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus. Ezen útépitési tervnek a Lough Corrib KJTT-re gyakorolt hatásainak vizsgálata alapján az An Bord helyi jelentőségű káros hatást állapított meg e területre nézve, úgy határozott azonban, hogy ez a hatás nem befolyásolja hátrányosan e természeti terület épségét.
- 27 P. Sweetman, Ireland, az Attorney General, a Minister for the Environment, Heritage and Local Government, valamint a Bizottság szerint az, hogy az említett útépitési terv ily módon káros hatást fejt ki az érintett természeti területre, szükségszerűen azt jelenti, hogy hátrányosan befolyásolja annak épségét. Ezzel szemben az An Bord, a Galway County Council és a Galway City Council, valamint az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy az említett természeti terület károsodásának megállapítása nem szükségszerűen összeegyeztethetetlen azzal, hogy e terület épségét nem éri hátrányos befolyás.
- 28 Az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése olyan vizsgálati eljárást ír elő, amelynek célja, hogy előzetes ellenőrzési mechanizmus segítségével biztosítsa, hogy valamely tervet vagy projektet – amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de arra jelentős hatással lehet – csak akkor lehessen engedélyezni, amennyiben nem befolyásolja hátrányosan az érintett természeti terület épségét (lásd a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 34. pontját, valamint a C-182/10. sz., Solvay és társai ügyben 2012. február 16-án hozott ítélet 66. pontját).
- 29 A szóban forgó rendelkezés tehát két szakaszt állapít meg. Az ugyanezen rendelkezés első mondatában található első szakasz valamely tervnek vagy projektnek valamely védett területre kifejtett hatásaira vonatkozó megfelelő vizsgálat lefolytatásának kötelezettségét írja elő a tagállamok számára, amennyiben a szóban forgó terv vagy projekt jelentős hatással lehet e területre (lásd a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 41. és 43. pontját).
- 30 Ebben a tekintetben, ha a természeti terület kezeléséhez közvetlenül nem kapcsolódó vagy ahhoz nem nélkülözhetetlen terv vagy projekt veszélyezteti a természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket, akkor úgy kell tekinteni, hogy az jelentős hatást gyakorolhat az adott természeti

területre. Ennek kockázatát a terv vagy projekt által érintett természeti terület egyedi környezeti jellemzőinek és feltételeinek figyelembevételével kell megítélni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 49. pontját).

- 31 Az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondatában említett, a szóban forgó megfelelő vizsgálatot követő második szakasz egy ilyen terv vagy projekt jóváhagyását attól teszi függővé, hogy az nem befolyásolja hátrányosan az érintett természeti terület épségét, e cikk (4) bekezdésének rendelkezéseit figyelembe véve.
- 32 E tekintetben, ahhoz hogy a „hátrányosan befolyásolja a természeti terület épségét” kifejezés terjedelmét átfogó összefüggésében értékeljük, meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok az indítványának 43. pontjában megjegyezte –, hogy az élőhely-irányelv 6. cikkének rendelkezéseit ezen irányelv megőrzési célkitűzéseire tekintettel egy összefüggő egységként kell értelmezni. E cikk (2) és (3) bekezdése ugyanis a természetes élőhelyeknek és a fajok élőhelyeinek azonos védelmi szintjét írja elő (lásd ebben az értelemben a C-404/09. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-11853. o.] 142. pontját), míg a szóban forgó cikk (4) bekezdése csupán az említett (3) bekezdés második mondatától való eltérést engedő rendelkezésnek tekintendő.
- 33 A Bíróság már megállapította, hogy az élőhely-irányelv 6. cikke (2) bekezdésének rendelkezései a környezet minőségének megőrzésére és védelmére vonatkozó fő cél megvalósítását szolgálják – ideértve a természetes élőhelytípusok, valamint az állat- és növényvilág védelmét is –, és általános védelmi kötelezettséget határoznak meg a természet olyan károsításának vagy megzavarásának megakadályozására, amely jelentős hatással lehet ezen irányelv célkitűzéseire (a C-226/08. sz. Stadt Papenburg ügyben 2010. január 14-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-131. o.] 49. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy amennyiben az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata szerinti vizsgálat kedvezőtlen eredménye ellenére valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indokra figyelemmel – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat – alternatív megoldás hiányában mégis végre kell hajtani egy tervet vagy projektet, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében (lásd a C-304/05. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2007. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-7495. o.] 81. pontját, valamint a fent hivatkozott Solvay és társai ügyben hozott ítélet 72. pontját).
- 35 Ebben a tekintetben az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdése, mint az említett cikk (3) bekezdésének második mondatában felsorolt engedélyezési kritériumoktól eltérést engedő rendelkezés, csak azt követően alkalmazható, hogy a terv vagy a projekt hatásait az említett (3) bekezdésnek megfelelően vizsgálták (lásd a fent hivatkozott Solvay és társai ügyben hozott ítélet 73. és 74. pontját).
- 36 Következésképpen az élőhely-irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdése a tagállamokkal szemben egy sor kötelezettséget és egyedi eljárásokat állapít meg azzal a céllal, hogy biztosítsa – amint ezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik – a természetes élőhelyek, és különösen a különleges természetmegőrzési területek kedvező védeltségi állapotának fenntartását, vagy adott esetben helyreállítását.
- 37 Ebben a tekintetben az élőhely-irányelv 1. cikkének e) pontja értelmében egy természetes élőhely védeltségi állapota különösen abban az esetben minősül „kedvezőnek”, ha a természetes kiterjedése és az azon belül található területek nagysága állandó vagy növekvő, továbbá ha a hosszú távú fennmaradásához szükséges sajátos szerkezete és funkciói biztosítottak és valószínűleg a belátható jövőben is biztosítottak lesznek.

- 38 Ebben az összefüggésben a Bíróság már megállapította, hogy az élőhely-irányelv rendelkezéseinek célja, hogy a tagállamok a természetes élőhelytípust magában foglaló területek vonatkozásában megtegyék a megfelelő védelmi intézkedéseket az említett természeti területek ökológiai jellegzetességeinek megőrzése érdekében (lásd a C-308/08. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2010. május 20-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4281. o.] 21. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet 163. pontját).
- 39 Ebből tehát arra kell következtetni, hogy az, hogy valamely terv vagy projekt az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondata értelmében valamely természeti terület, mint természetes élőhely épségét nem befolyásolja hátrányosan, azt feltételezi, hogy a kedvező védeltségi állapot fennmarad, ami azt jelenti – amint azt a főtanácsnok az indítványának 54–56. pontjában kifejtette –, hogy az érintett természeti területnek megmaradnak az olyan természetes élőhelytípus jelenlétéhez kötődő alapvető tulajdonságai, amelynek megőrzéséhez fűződő cél indokolta e természeti terület KJTT-ként való kijelölését ezen irányelv értelmében.
- 40 Az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében valamely terv vagy projekt tehát csak akkor engedélyezhető, ha az illetékes hatóságok, miután az adott tervet vagy projektet akár önmagában, akár más tervekkel vagy projektekkel összefüggésben minden olyan szempontból megvizsgálták, amely az érintett természeti terület megőrzési céljait befolyásolhatja, és figyelembe vették e téren a legjobb tudományos ismereteket, megbizonyosodtak arról, hogy az nem jár az érintett természeti terület épségét veszélyeztető tartós káros hatásokkal. Ez az eset akkor áll fenn, ha tudományos szempontok alapján nem marad semmilyen ésszerű kétség a tekintetben, hogy ilyen hatások nem következnek be (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet 99. pontját, valamint a fent hivatkozott Solvay és társai ügyben hozott ítélet 67. pontját).
- 41 E tekintetben meg kell állapítani, hogy amikor a hatóságnak az adott terv vagy projekt jóváhagyását el kell utasítania, amennyiben az említett természeti terület épségére gyakorolt káros hatások elmaradását illetően bizonytalanság áll fenn, az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondatában foglalt engedélyezési kritérium magában foglalja az elővigyázatosság elvét, és hatékony módon hozzájárul ahhoz, hogy elkerülhetők legyenek a kérdéses terv vagy projekt következtében fellépő, a védett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatások. A jelenleginél kevésbé szigorú engedélyezési kritérium nem lenne képes ilyen hatékonyan biztosítani az említett rendelkezés természeti területek védelmével kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósulását (a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 57. és 58. pontja).
- 42 Ez a fajta értékelés annál is inkább alkalmazandó az alapügyre nézve, mivel az útépitési projekttel érintett természetes élőhely egy elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus, amelynek fogalmát az említett irányelv 1. cikkének d) pontja úgy határozza meg, mint olyan „természetes élőhely, amelyet az eltűnés veszélye fenyeget”, és amelynek védelméért az Európai Unió „különös felelősséggel” tartozik.
- 43 Az illetékes nemzeti hatóságok tehát nem engedélyezhetnek olyan beavatkozást, amely tartósan veszélyeztetheti az elsődleges fontosságú természetes élőhelytípusokat magukba foglaló természeti területek ökológiai jellegzetességeit. Ez különösen igaz akkor, ha a beavatkozás az érintett természeti területen található valamely elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus eltűnéséhez vagy részleges és helyreállíthatatlan károsodásához vezethet (lásd a veszélyeztetett fajok eltűnése tekintetében a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2010. május 20-án hozott ítélet 21. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet 163. pontját).
- 44 Az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján végzett vizsgálatot illetően meg kell jegyezni, hogy az nem lehet hiányos, illetve olyan teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket kell tartalmaznia, amelyek minden ésszerű tudományos kételyt eloszlatnak az érintett védett természeti területen tervezett munkálatok hatásait illetően (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság

kontra Spanyolország ügyben 2011. november 24-én hozott ítélet 100. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a természeti területre gyakorolt hatások elemzése megfelel-e ezen követelményeknek.

- 45 Emlékeztetni kell arra, hogy az alapügyben a Lough Corrib KJTT-t különösen a karrmező jelenléte miatt sorolták be elsődleges fontosságú természetes élőhelyet magába foglaló területként, ami olyan természeti erőforrás, amely – ha egyszer eltűnik – nem helyettesíthető. A fent kifejtett követelményekre tekintettel a megőrzési cél tehát az említett természeti terület alapvető tulajdonságainak, vagyis a karrmező jelenlétének kedvező védeltségi állapota fenntartására irányul.
- 46 Ennélfogva, ha valamely tervnek vagy projektnek az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata alapján elvégzett megfelelő hatásvizsgálata következtében az illetékes nemzeti hatóság arra a következtetésre jut, hogy ez a terv vagy projekt azon elsődleges fontosságú természetes élőhelytípus egészének vagy egy részének tartós és helyreállíthatatlan elvesztéséhez vezetne, amely megőrzésére irányuló célkitűzés indokolta az érintett terület KJTT-ként való kijelölését, úgy kell tekinteni, hogy az ilyen terv vagy projekt hátrányosan befolyásolja az említett természeti terület épségét.
- 47 E körülmények között az adott terv vagy projekt az említett rendelkezés alapján nem engedélyezhető. Mindazonáltal ilyen helyzetben az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdése értelmében az engedély adott esetben megadható, ha az ott megállapított feltételek teljesülnek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 60. pontját).
- 48 A fenti megfontolásokból az következik, hogy az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a természeti terület kezeléséhez közvetlenül nem kapcsolódó, illetve ahhoz nem nélkülözhetetlen terv vagy program hátrányosan befolyásolja e természeti terület épségét, ha megakadályozhatja az érintett természeti területnek az olyan elsődleges fontosságú természetes élőhely jelenlétéhez kötődő alapvető tulajdonságainak fenntartását, amelynek megőrzéséhez fűződő cél indokolta e természeti területnek a KJTT-k jegyzékébe való felvételét ezen irányelv értelmében. E vizsgálat során az elővigyázatosság elve alkalmazandó.

A költségekről

- 49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a természeti terület kezeléséhez közvetlenül nem kapcsolódó, illetve ahhoz nem nélkülözhetetlen terv vagy program hátrányosan befolyásolja e természeti terület épségét, ha megakadályozhatja az érintett természeti területnek az olyan elsődleges fontosságú természetes élőhely jelenlétéhez kötődő alapvető tulajdonságainak fenntartását, amelynek megőrzéséhez fűződő cél indokolta ezen irányelv értelmében e természeti területnek a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékébe való felvételét. E vizsgálat során az elővigyázatosság elve alkalmazandó.

Aláírások